

Liiketoimintaympäristön paine vauhdittaa yritysverkostojen digitalisoitumista

6.11.2025

Digitalisaatio on yritysten liiketoiminnassa ollut pitkään keskeinen kehittämiskohde, ja viime vuosina sen merkitys on korostunut entisestään globalisaation, toimitusketjujen monimutkaistumisen ja toimintaympäristön murrosten vuoksi. Perinteisesti digitalisaatiota on tarkasteltu yrityksen sisäisinä prosesseina, mutta nykyisessä toimintaympäristössä yritykset ovat entistä tiiviimmin kytköksissä toisiinsa. Tällöin keskiöön nousee yritysverkostojen digitalisaation merkitys. Verkostotason digitalisaatio tarkoittaa käytännössä sitä, että yritysten välinen tiedonkulku ja prosessien hallinta muuttuvat digitaalisiksi: tiedonsiirto automatisoituu, prosessit yhdistyvät, läpinäkyvyys kasvaa ja reagointikyky paranee. Kun koko toimitusketju toimii joustavammin, kustannukset voivat laskea, toimitusajat lyhentyä ja toimitusvarmuus sekä -täsmällisyys parantua. Lisääntynyt digitalisaatio verkostotasolla voi tätä kautta näkyä vahvana kilpailuetuna.

Euroopan unionin osarahoittamassa Digitalisoituvat yritysverkostot DigiNet -hankkeessa verkostojen kehittämisellä on keskeinen rooli. Hanke tukee Etelä-Pohjanmaan alueen valmistavan teollisuuden pk-yrityksiä sekä niiden verkostoja digitalisaation hyödyntämisessä.

Verkostotason digitalisoitumiseen liittyvät eri

lainalaisuudet kuin yrityksen sisäiseen digitalisaatioon

Yrityksen sisäisen digitalisaation (esim. automatisoidut tuotantoprosessit, digitaaliset toimintajärjestelmät, sisäiset CRM-ratkaisut) kehittäminen on haastavaa, mutta yritys itse ohjaa ja suuntaa kehitysprosessia. Sen sijaan yritysverkostojen digitaalisten prosessien kehittäminen on merkittävästi monimutkaisempaa. Yksi keskeinen syy on, että yksittäisellä yrityksellä ei ole täyttä valtaa verkoston kaikkien osapuolten yli: kehittäminen edellyttää yhteistyötä, yhteisiä toimintatapoja, yhteisiä digitaalisen tiedon- ja prosessinhallinnan välineitä sekä sitä, että kaikki osapuolet näkevät hyötyvänsä.

DigiNet-hankkeessa on kehitetty maksuton arviointityökalu ”DigiNet-testi”, jolla valmistavan teollisuuden pk-yritykset voivat arvioida oman yritysverkostonsa digitalisaation tilaa, saada palautetta ja tunnistaa kehittämiskohteita. Testin tulokset osoittavat, että paine toimintaympäristöstä – kuten asiakkaiden vaatimuksista digitaalisiin järjestelmiin, toimittajien edistyneistä digitaalisista toimintatavoista, kilpailijoiden kehityksestä tai yleisestä ympäristömuutoksesta – näkyy yritysten verkostotason digitalisaatiokehityksessä. Mitä enemmän yritys kokee ulkoista painetta digitaalisten työkalujen käyttöönottoon asiakkaiden ja toimittajien suuntaan, sitä enemmän sen digitalisaation aste verkostoyhteistyössä kasvaa.

Lisäksi tulokset osoittivat selkeän yhteyden verkostotason digitalisaation hyödyntämisen ja toimitusketjun suorituskyvyn kehittymisen välillä. Yritysten laajentaessa digitaalisten välineiden käyttöä ja tiedonkulkua niin asiakkaiden kuin toimittajien suuntaan, syntyy useita hyötyjä: toimitusketjujen joustavuus paranee, toimitusajat lyhenevät, kustannukset laskevat, toimitusvarmuus ja -täsmällisyys sekä läpinäkyvyys paranevat. Toisin sanoen ulkoiset paineet eivät ole pelkästään haaste, vaan ne voivat toimia katalysaattorina digitalisaation syvemmälle hyödyntämiselle.

Toimitusketjun digitalisointi on haastavaa, mutta tuo useita hyötyjä

Vaikka digitalisaatiolla on potentiaali tukea tehokkaita, automatisoituja prosesseja ja reaaliaikaista tiedonsiirtoa verkostotasolla, DigiNet-hankkeen haastatteluiden mukaan hyötyjen saavuttaminen käytännössä on usein haastavaa. Syyksi nousee se, että yritys ei tyypillisesti kuulu vain yhteen toimitusketjuun, vaan useisiin. Ketjuissa voi olla hyvin erilaisia tavoitteita, digivälineitä, käytäntöjä ja alustoja. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa eri järjestelmiä tulee käyttää rinnakkain, mikä aiheuttaa ylimääräistä työtä ja monimutkaistaa prosesseja.

Lisäksi paineet voivat olla ristiriitaisia: esimerkiksi asiakkaat vaativat tiettyjä digitaalisia toimintoja, mutta toimittajilta tulevat paineet voivat kohdistua toisenlaisiin ratkaisuihin. Tämä tekee yrityskohtaisten strategioiden rakentamisen vaikeaksi. Yritysten menestymisen kannalta toimintaympäristön ja digitaalisen teknologian kehittymisen suunnan seuraaminen on kriittistä. Tämä voi kuitenkin aiheuttaa sen, että yritykset välttävät investoimasta nykyiseen teknologiaan, kun odottavat seuraavan sukupolven ratkaisuja. Lisäksi

sitoutuminen yhden ratkaisun käyttöön voi olla pelottava askel, kun tietoa siitä, mihin ratkaisuun yhteistyökumppanit päätyvät, ei ole. Tästä johtuen valinnalla voi olla pitkäkantoisia vaikutuksia, mikä pahimmillaan johtaa ongelmiin teknologian yhteensopimattomuuden osalta ja vaikuttaa myös koko verkoston kilpailukykyyn.

Lopuksi voi todeta, että yritysverkostojen digitalisaation edistäminen on vaativampaa kuin pelkkä yrityksen sisäinen digitalisointi, mutta sen tuomat hyödyt voivat olla merkittäviä. DigiNet-hankkeen tulokset ja työkalut osoittavat, että toimintaympäristön paine voi olla positiivinen moottori digitalisaatiolle ja että verkostotasoisen digitalisaation hyödyntäminen on yhteydessä toimitusketjun suorituskyvyn kehittymiseen.

Vaasan yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun Digitalisoituvat yritysverkostot Diginet -hanke on Euroopan unionin osarahoittama.

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja, dosentti
SEAMK

Anni Rajala
nuorempi apulaisprofessori
Vaasan yliopisto

Jukka Vesalainen
professori, emeritus
Vaasan yliopisto